

8646 KU Leuven Strafrecht en strafprocesrecht I

Versie 3.0

Versie 2025/6

Inhoud

Deel I. Algemene oriëntatie	1
Hoofdstuk I. Wat is strafrecht?	1
§ 1. Het verschijnsel “strafrecht”	1
1. Verklaar : Strafrecht is beteugeld recht tot straffen.....	1
2. Beschrijf het strafrecht als beleidsinstrument.....	2
§ 2. Het begrip “strafrecht”	3
3. Beschrijf het definitieprobleem van het strafrecht	3
4. Geef het onderscheid tussen materieel en formeel strafrecht.....	4
5. Beschrijf de samenhang tussen materieel en formeel strafrecht	5
Hoofdstuk 2. Codificatie	6
§ 1. Het Belgisch strafwetboek	6
§ 2. Het Belgisch wetboek van strafvordering	6
6. Omschrijf het wetboek van strafvordering als compromis	6
7. Is het Belgische wetboek van strafvordering gebaseerd op een inquisitoire of een accusatoire procedure?	7
8. Beschrijf het ontstaan en evolutie van het Wetboek van Strafvordering	8
Hoofdstuk 3. Situering van het strafrecht tussen andere rechtsdisciplines	9
Afdeling 1. De autonomie van het strafrecht	9
9. Staat het strafrecht autonoom tegenover andere rechtstakken?	9
§ 1. De functionele autonomie van het strafrecht	10
10. Bespreek: het strafrecht heeft een autonome rechtsvorming	10
11. Bespreek: het strafrecht betreft een autonome rechtshandhaving	11
12. Bespreek: het strafrecht is conceptueel autonoom	12
13. Bespreek de autonomie van het strafprocesrecht ten aanzien van het gerechtelijk recht	13
Afdeling 2. Publiekrechtelijk karakter van het strafrecht	14
14. Waarom is het strafrecht publiekrecht?	14
15. Wat betekent: strafrecht is van openbare orde?	15
Casussen.....	16
C-8646/0101001.....	16
C-8646/0101002.	17

C-8646/0101003.....	18
C-8646/0101004. Oscar	19
C-8646/0101005. SM.....	20
C-8646/0101006. Michel VDB	21
Hoofdstuk IV. Indelingen van het strafrecht	22
Afdeling I. Algemeen strafrecht en bijzonder strafrecht.....	22
§ 1. Algemeen strafrecht	22
16. Wat is algemeen strafrecht?	22
§ 2. Bijzonder strafrecht	23
17. Wat is bijzonder strafrecht?.....	23
18. Hoe is het bijzonder strafrecht geëvolueerd?	24
19. Staat het bijzonder strafrecht ook voor bijzondere procedures?	25
§ 3. Toepasselijkheid van de beginselen van het algemeen strafrecht op het bijzonder strafrecht.....	26
20. Geef de algemene regel in verband met de toepasselijkheid van de beginselen van het algemeen strafrecht.....	26
21. Wat is afwijkingsregel van art. 77?	27
22. Wat is de draagwijdte van de definities van boek II?	28
23. Wat is de draagwijdte van de definities in de voorafgaande titel van boek II?	28
Afdeling 2. Buitenlands en internationaal strafrecht	29
§ 1. Buitenlands strafrecht.....	29
24. Wat is het belang van het buitenlands strafrecht?	29
25. Wanneer wordt de buitenlandse rechtsregel toegepast?	30
26. Beschrijf de wederzijdse erkenning in strafzaken	31
§ 2. Internationaal strafrecht	32
27. Leg uit: internationaal strafrecht is een meervoudig begrip	32
28. Wat is het materieel internationaal strafrecht?	33
29. Hoe evolueerde het materieel internationaal strafrecht?.....	34
30. Wat is het permanent internationaal strafhof?.....	35
31. Leg uit: het Internationaal Strafhof is een subsidiaire rechter.....	36
32. Wat is de europeanisering van het internationaal strafrecht?	37
33. Wat is het rechtsmachtrecht?	38
34. Wat is de extraterritoriale uitbreiding van het strafrecht?.....	39

§ 3. Internationale rechtshulp	40
35. Wat is internationale rechtshulp?.....	40
36. Wat is de doelstelling van de internationale rechtshulp?	41
37. Wat is primaire rechtshulp?	42
38. Wat is secundaire rechtshulp?	43
39. Wat is “kleine rechtshulp” ?	44
40. Welke instrumenten organiseren uitlevering en kleine rechtshulp?	45
Deel II. De strafwet.....	46
Hoofdstuk I. Het legaliteitsbeginsel	46
41. Wat is het legaliteitsbeginsel?	46
42. Hoe is het legaliteitsbeginsel verankerd in het interne recht?	47
43. Hoe is het legaliteitsbeginsel verankerd in het internationaal recht?	48
44. Wat is de historische grondslag van het legaliteitsbeginsel?.....	49
45. Wat is de betekenis van het legaliteitsbeginsel in het strafprocesrecht?	50
46. Wat zijn de materieelrechtelijke dimensies van het legaliteitsbeginsel?.....	51
Hoofdstuk II. Het legaliteitsbeginsel en de bronnen van het strafrecht	52
Afd. 1. Formele bronnen van het strafrecht	52
§ 1. Internationale verdragen	52
47. Onder welke voorwaarden kunnen internationale verdragen bron van strafrecht zijn?	52
48. Wat is afgeleid recht in internationale context?	53
49. Wat is de plaats van de internationale normen in het Belgische recht sinds het Smeerkaasarrest?	54
A. Verdragen m.b.t. grondrechten	56
1. Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM).....	56
50. Beschrijf de kenmerken van het EVRM.....	56
51. Bespreek de bepalingen van het EVRM inzake materieel strafrecht	57
52. Bespreek artikel 2 van het EVRM.....	58
53. Bespreek artikel 4 EVRM	59
54. Bespreek artikel 7 EVRM	60
55. Bespreek de bepalingen van het EVRM inzake strafprocesrecht	61
56. Welke artikel bevat de band tussen materieel en formeel strafrecht?	62
57. Bespreek het VN pact inzake burgerrechten en politieke rechten	63

2. Verdragen in het kader van de Europese samenwerking en integratie	64
58. Bespreek de Verdragen in het kader van de Raad van Europa.....	64
59. Bespreek de 3 EU pijlers inzake strafrecht	65
60. Wat is het Milieustrafrechtsarrest?	66
61. Wat is het effect van de derde pijler?.....	67
62. Bespreek het Schengenverdrag	68
63. Welke invloed heeft het verdrag van Lissabon (2009) op de derde pijler?	69
3. Andere internationale verdragen.....	70
64. Wat is de draagwijdte van een andere verdragen op internationaal vlak?.....	70
§ 2. Federale strafwetgeving	71
65. Welke strafbepalingen vindt men in de Grondwet?	71
66. Wat is het belang van wetten in formele zin?	72
67. Wat is het belang van koninklijke besluiten in het strafrecht?	73
68. Wat is het belang van ministeriële besluiten voor het strafrecht?	74
§ 3. Strafwetgeving door de gemeenschappen en gewesten	75
69. Hebben deelstaten de bevoegdheid strafrecht in te voeren?.....	75
70. Hebben deelstaten bevoegdheid inzake strafvordering?	76
71. Heeft het Brussels hoofdstedelijk gewest dezelfde bevoegdheid door middel van ordonnanties?	77
72. Hoe evolueert de bevoegdheid met de zesde staatshervorming?	78
§ 4. Lokale strafwetgeving	79
73. Hoe is de bevoegdheid van de lokale overheden in strafzaken geregeld?	79
Casussen. Legaliteit.....	80
C-8646/0102001. Spiking	80
C-8646/0102002. Meerderjarigheid	81
C-8646/0102003. Genocide.....	82
Afd. 2. Legaliteitscontrole door hoven en rechtbanken	83
74. Wat is het principe van de legaliteitscontrole?.....	83
75. Aan welke internationale normen kan worden getoetst?.....	84
76. Welke bevoegdheid heeft het Grondwettelijk Hof?	85
Afd. 3. Rechtspraak is onvoldoende om aan het legaliteitsbeginsel te voldoen	86
77. Wat betekent: de rechtspraak is geen formele bron van strafrecht of strafprocedure?	86

78. Wat is dan het belang van de rechtspraak inzake het legaliteitsbeginsel?	87
Hoofdstuk III. Het legaliteitsbeginsel en de interpretatie van de strafwet	88
Afd. 1. Het probleem van de interpretatie	88
81. Waarom moet de strafwet worden geïnterpreteerd?	88
Afd. 2. Bronnen van interpretatie	89
§ 1. Interpretatie door de wetgever	89
80. Wat is de authentieke interpretatie?	89
81. Wat is de contextuele interpretatie?	90
§ 2. Rechtspraak	91
82. Wat is de jurisprudentiële interpretatie?	91
§ 3. Rechtsleer	92
83. Wat is de doctrinale-interpretatie?	92
Afd. 3. Interpretatiemethoden in het strafrecht	93
§ 1. De normale interpretatiemethoden	93
84. Bestaat de restrictieve interpretatie?	93
85. Welke methoden van interpretatie zijn er?	94
86. Bespreek de taalkundige interpretatie	95
87. Wat is de teleologische interpretatie?	96
88. Wat is de extensieve interpretatie?	97
89. Wat is de progressieve of evolutieve interpretatie?	98
§ 2. Geen analogie in het nadeel van de verdachte	99
90. Wat is analogie in het nadeel van de verdachte?	99
91. Wat is het onderscheid tussen extensieve en analoge interpretatie?	100
92. Wat is het toegelaten analogie in het voordeel van de verdachte?	101
Hoofdstuk IV. Algemene voorwaarden van strafbaarheid en de plaats van het misdrijf daarin	102
Afd. 1. Evoluerend begrippenkader in het perspectief van het nieuw Strafwetboek: de constitutieve elementen van het misdrijf	102
93. Wat is het begrip “misdrijf”?	102
94. Waar staat de wettelijke definitie?	103
95. Waar staat de wettelijke definitie in het nieuwe Strafwetboek?	104
96. Wat zijn constitutieve bestanddelen van het misdrijf?	105
97. Hoe evolueren de vier constitutieve elementen tot bestaansvoorwaarden?	106

Afd. 2. Het misdrijf als wederrechtelijke delictstypische gedraging.....	107
98. Waarom spreken we niet meer over constitutieve bestanddelen?	107
Hoofdstuk V. Indeling van misdrijven op basis van strafniveaus	108
99. Wat was de basis van het oude recht met zijn driedeling?	108
100. Wat is in de plaats gekomen van de oude delictsomschrijving?	109
Hoofdstuk 6. Delictstypiciteit.....	110
Afd. 1. Inleiding: begrip en belang	110
§ 1. Begrip.....	110
101. Wat is het begrip delictstypiciteit?	110
102. Waaruit vloeit de delictstypiciteit voort?.....	111
§ 2. Belang.....	112
A. Materieel strafrecht	112
103. Wat is het belang van de delictsomschrijving voor het materieel strafrecht?	112
B. Strafprocesrecht	113
104. Voor welke elementen van Strafprocesrecht heeft de delictsomschrijving gevolgen?	113
105. Wat is de minimum bewijslast?.....	114
106. Wat betekent de kwalificatie van de feiten?	115
Afd. 2. Materieel bestanddeel: objectieve bestanddelen van het misdrijf.....	116
§ 1. Algemene omschrijving	116
107. Wat verstaat men onder de objectieve bestanddelen van het misdrijf?.....	116
108. Wat bedoelt men met “uitwendig waarneembare gedraging”?	117
109. Wat bedoelt men met menselijke of daarmee gelijk te stellen gedraging?	118
110. Wat is de “objectieve” delictsinhoud?.....	119
§ 2. Wettelijke omschrijvingen van objectieve bestanddelen van het misdrijf.....	120
111. Welke drie types van strafbare gedragingen zijn te onderscheiden?.....	120
112. Omschrijf de handelingsmisdrijven (commissiedelicten)	121
113. Omschrijf de verzuismisdrijven (omissiedelicten).....	122
114. Wat zijn oneigenlijke omissiedelicten?	123
115. Wat is het misdrijf door het strafbaar veroorzaken van een gevolg?	124
116. Welke leer huldigt de Belgische rechtspraak inzake causaliteit?	125
117. Op welke dubbele stelling berust de equivalentieleer?.....	126

118. Hoe wordt voor de rechter het bewijs van oorzakelijk verband geleverd bij de equivalentieleer?.....	127
119. Wat is de zekerheid van het oorzakelijk verband?	128
120. Welke kritiek wordt gegeven op de equivalentieleer?	129
121. Wat is de adequatieleer?.....	130
122. Wat is de theorie van de efficiënte oorzaak?	131
123. Wat is de kritiek op de adequatieleer en de leer van de efficiënte oorzaak?	132
124. Wat zijn hoedanigheidsmisdrijven?.....	133
§ 3. Indeling van misdrijven volgens de materiële uitvoeringswijze	134
A. Ogenblikkelijke (of aflopende) en voortdurende misdrijven.....	134
125. Wat zijn ogenblikkelijke (of aflopende) en voortdurende misdrijven?.....	134
126. Wat is een voortdurend misdrijf?.....	135
127. Wat is het belang van het onderscheid?	136
B. Enkelvoudige en voortgezette (collectieve) misdrijven.....	137
128. Wat is een enkelvoudig misdrijf?	137
129. Wat is een voortgezet of collectief misdrijf?.....	138
130. Wat is het belang van de constructie van het voortgezet misdrijf?.....	139
131. Hoe beïnvloedt het voortgezet misdrijf de verjaring?.....	140
132. Hoe is het voortgezet misdrijf geëvolueerd in de nieuwe strafwet?	141
C. Gelegenheids- en gewoontemisdrijven.....	142
133. Wat zijn gelegenheidsmisdrijven?	142
134. Wat zijn gewoontemisdrijven?	143
Afd. 3. Moreel bestanddeel: de subjectieve delictsbestanddelen.....	144
§ 1. Inleiding.....	144
135. Wat verstaan we onder het moreel bestanddeel?	144
136. Wat is de dubbele rol van de subjectieve bestanddelen?	145
137. Wat was de oude formulering van de schuldvorm?	146
138. Hoe is men gekomen tot artikel 7 van het nieuwe Strafwetboek?.....	147
139. Welke indeling van de misdrijven is er volgens schuldvorm?	149
§ 2. Opzet.....	150
A. Algemeen opzet	150
140. Wat is de definitie van “opzet”?	150
141. Wat is het “wetens” element van opzet?.....	151

142. Hoe behandelt de wet het onopzettelijk gebrek aan kennis?	152
143. Wat is het “willens” element?	153
144. Wat is het onderscheid tussen dolus deliberatus en dolus repentinus?	154
145. Moet de wil van de dader betrekking hebben op de wederrechtelijkheid?	155
146. Geef het onderscheid tussen motief en opzet	156
147. Wat is het verschil tussen motief en bijzonder opzet?	157
148. Wat is het criterium van het direct gewild gevolg?	158
149. Wat is het ongewild maar quasi onvermijdelijk gevolg?	159
B. Bijzonder opzet	160
150. Geef het onderscheid tussen algemeen en bijzonder opzet	160
C. Voorbedacht	161
151. Wat is de plaats van voorbedacht in de termen van opzet?	161
D. Modaliteiten van opzet	162
152. Geef het basisonderzoek tussen direct en indirect opzet	162
153. Wat is het direct opzet?	163
154. Geef het onderscheid tussen bepaald opzet en onbepaald opzet	164
155. Wat is indirect/eventueel opzet?	165
156. Is indirect opzet dolus of culpa?	166
157. Welke dubbele rol spelen de subjectieve delictsbestanddelen in de juridische structuur van het misdrijf?	167
§ 3. Onachtzaamheid	168
A. Het begrip “onachtzaamheid” of “fout”	168
158. Wat is de culpa/onachtzaamheid?	168
159. Wat is het onderscheid tussen voorzichtigheid en voorzorg?	169
160. Wat betekent: deze begrippen zijn sterk normatief ingekleurd?	170
161. Hoe worden onopzettelijke misdrijven behandeld?	171
162. Wat is bewuste onachtzaamheid?	172
163. Wat is onbewuste onachtzaamheid?	173
164. Wat is de rol van de voorzienbaarheid en vermijdbaarheid?	174
165. Welke rol speelt opzet/onachtzaamheid in het nieuwe Strafwetboek?	175
166. Is opzet vereist wanneer de wetgever niets heeft voorzien?	176
B. Bijzondere onachtzaamheid: zware fout	177
167. Wat wordt verstaan onder zware fout?	177

168. Wat betekent dit voor de verhouding tussen strafrechtelijke en burgerrechtelijke fout?	178
169. Hoe wordt het onopzettelijk veroorzaken van een gevolg behandeld?	179
170. Hoe speelt de vereiste van zware fout buiten het nieuwe Strafwetboek?	180
§ 4. Misdrijven met gemengde schuldvorm.....	181
171. Wat is een gemengde schuldvorm?.....	181
§ 5. De problematiek van de schuldvorm bij stilzwijgen van de wetgever	182
172. Wat bedoelt de wetgever door geen schuldvorm te specificeren?.....	182
173. Wat is de rol van onachtzaamheid in het nevenstrafrecht?	183
174. Wat zijn materiële inbreuken?	184

8646 KU Leuven Strafrecht en strafprocesrecht II

Versie 3.0

Versie 2025/6

Inhoud

Deel II. De strafwet.....	1
Hoofdstuk VI. Delictstypiciteit.....	1
Afd. 4. Verzwaarde misdrijven.....	1
1. Wat is een verzwaard misdrijf?	1
2. Wat is het verschil tussen een verzwaard misdrijf en de vroegere verzwarende omstandigheden?	2
3. Wat is het verschil tussen objectief en subjectief verzwarende omstandigheden? ..	3
Afd. 5. Daderschap en deelneming.....	4
4. Wat is de rechtstreekse/onmiddellijke dader?	4
5. Wat is het verschil tussen de materiële en de juridische dader?	5
6. Kunnen verschillende personen mededaders zijn ook al hebben zij verschillende handelingen gesteld?.....	6
7. Wat is de middellijke dader?.....	7
8. Wat is de functionele dader?	8
Afd. 6. Rechtspersonen als daders.....	9
§ 1. Toerekening van misdrijven	9
9. Wat is de toerekening van misdrijven bij rechtspersonen?	9
10. Welke rechtspersonen kunnen worden gestraft?	10
Casussen.....	11
C-8646/0201001 Happy Chicken	11
C-8646/0121002. Gemeentebestuur Tongeren	12
C-8646/0201003. ABVV	13
C-8646/0201004. Forza.....	14
11. Voor welke misdrijven kan een rechtspersoon worden gestraft?.....	15
12. Hoe werken de strafbaarstellingen naar de persoon?	16
Casus	17
C-8646/0202001. Horizon Investments	17
§ 2. Vereiste band tussen het gedrag van een natuurlijk persoon en het gedrag van de rechtspersoon	18
13. Wat is inzake strafbaarheid van rechtspersonen het principe van de wettelijke toerekening?	18

14. Welke wettelijke criteria bepalen de wettelijke toerekening?.....	19
15. Bespreek het eerste criterium: de intrinsieke band met de verwezenlijking van het doel.....	20
Casussen.....	21
C-8646/0203001. Garagebox.....	21
C-8646/0203002. Stellingbouw.....	22
16. Bespreek het tweede criterium: de waarneming van de belangen van de rechtspersoon	23
Casussen.....	24
C-8646/0204001. Vrijhavenstraat 1	24
17. Bespreek het derde criterium: de morele toerekening.....	25
Hoofdstuk VII. Wederrechtelijkheid.....	26
Afd. 1. Begrip	26
18. Wat is de inhoud van het begrip “wederrechtelijkheid”?	26
19. Wat is het vermoeden van wederrechtelijkheid?	27
20. Hoe kan het vermoeden worden weerlegd?.....	28
21. Op welke gronden oordeelt de rechter of een gedraging wederrechtelijk is?	30
Afd. 2. Rechtvaardigingsgronden	31
22. Wat zijn rechtvaardigingsgronden?.....	31
23. Wat is het verschil tussen rechtvaardigheidsgrond en strafuitsluitingsgrond?	32
Afd. 3. Gebod of toelating bij wet	33
24. Wat is de inhoud van artikel 11 nieuw Sw?.....	33
25. Op welke basis steunt deze rechtvaardigingsgrond?.....	34
26. Wat wordt bedoeld met “de wet”?.....	35
Casussen.....	36
C-8646/0205001. Bulgaars recht (W).....	36
C-8646/0205002. Moldavisch recht (W)	37
27. Wat wordt bedoeld met “voorgeschreven”?	38
Afd. 4. Bevel van de overheid.....	39
30. Wat is de draagwijdte van art. 12 nieuw Sw?.....	39
31. Is tegelijk een wettelijk voorschrift en een overheidsbevel vereist?	40
32. Onder welke voorwaarden is een overheidsbevel/wettelijk voorschrift rechtvaardigheidsgrond?.....	41
33. Wat is de draagwijdte van een onrechtmatig bevel?	42

Casussen.....	43
C-8646/0206001. Kermiskoers	43
C-8646/0206002. Depannage La France	44
C-8646/0206003. Glaasje op, 't is toch maar 100 m (W).....	45
C-8646/0206004 Kuurne St. Pieters (W)	46
Afd. 5. Noodtoestand	47
A. Situering	47
34. Wanneer doet zich een noodtoestand voor?	47
35. Hoe is de noodtoestand geëvolueerd?	48
B. Voorwaarden voor de rechtvaardigende noodtoestand.....	49
36. Welke zijn de voorwaarden voor de rechtvaardigende noodtoestand?	49
37. Wat betekent de vereiste van een ernstig gevaar?	50
38. Wat is de subsidiariteit in verband met de reactie?	51
39. Bespreek de voorwaarde van evenredigheid	52
40. Hoe hangen subsidiariteit en proportionaliteit samen?	53
41. Kan noodtoestand worden ingeroepen bij voorafgaande fout van de dader?	54
C. Putatieve noodtoestand en noodtoestand exces	55
42. Wat is een putatieve noodtoestand?	55
43. Wat is noodtoestandexces?	56
Casussen: Noodtoestand	57
C-8646/0207001. Lendelede	57
C-8646/0207002. Ambulancier	58
C-8646/0207003. Zonnesteek	59
C-8646/0207004. Drugsdealer	60
C-8646/0207005. Vervalste belans.....	61
C-8646/0207006. BTW	62
C-8646/0207007. Flitsboete	63
C-8646/0207008. Advocaat	64
C-8646/0207009. Tandarts.....	65
C-8646/0207010< Kindermishandeling	66
Afd. 6 . Noodweer of wettige verdediging.....	68
44. Wat is eigenrichting?	68
45. Is noodweer een variant van noodtoestand?.....	69

46. In welke zin is noodweer en beperkte rechtvaardigheidsgrond?	70
47. Welke zijn de rechtvaardigingscriteria voor noodweer?	71
48. Wat is het begrip onrechtmatige aanranding?	72
Casussen.....	73
C-8646/0208001. Sebastiaan	73
C-8646/0208002. Mieke	74
C-8646/0208003. Sandy	75
C-8646/0208004. Jordi (W)	76
49. Wat is de voorwaarde van aanranding van personen?	77
50. Kan noodweer worden ingeroepen wanneer goederen worden verdedigd?	78
51. Kan noodweer worden ingeroepen bij arrestatie?	79
52. Kan men noodweer inroepen wanneer men zich door eigen fout in een noodweersituatie werkt?	80
53. Wat gebeurt wanneer men noodweer gebruikt tegen de noodweerhandeling van een ander?	81
Casussen.....	82
C-8646/0209001. De zaak Tiberghien.....	82
C-8646/0209002. De zaak Moens.....	83
C-8646/0209003. Charlotte.....	84
C-8646/0209004. Op de vuist	85
54. Wat betekent de vereiste van een dringende of actuele en ernstige aanranding?86	
55. Mag men noodweer gebruiken ter afwending van een “toekomstig gevaar”?.....	87
56. Wat betekent de vereiste van een “ernstig” gevaar?	88
57. Wat betekent het subsidiariteitsbeginsel inzake noodweer?	89
58. Wat zijn de vermoedens van noodweerbehoefte?	90
59. Wat betekent het vermoeden van noodweer bij nachtelijke inbraak?	91
60. Wat is het vermoeden van noodweer bij diefstal tegen personen?	92
61. Beschrijf de vereiste van evenredigheid tussen aanranding en verweer.	93
62. Geldt noodweer ook bij beperkte handelingen?	94
63. Geldt noodweer ook bij onopzettelijke misdrijven?	95
64. Wat is putatieve noodweer?	96
65. Wat is noodweer exces?	97
Casussen.....	98

C-8646/0210001. Mustafa	98
C-8646/0210002. Dief! (W)	99
C-8646/0210003. De zaak Daniella S.	100
C-8646/0210004. Boobytrap	101
C-8646/0210005. Lekker veilig	102
C-8646/0210006. Jimmy	103
C-8646/0210007. Yuksel en Omer.....	104
C-8646/0210008. Dominique (W).....	105
C-8646/0210009. Pieter	106
C-8646/0210010. Marc	107
C-8646/0210010. Guido en Jef.....	108
C-8646/0210011. Bokstraining.....	109
C-8646/0210012. Portugees onderonsje (W!)	110
Afd. 7. Wettig verzet in geval van, misbruik door de overheid	111
66. In welke situatie is er sprake van wettig verzet?.....	111
Afd. 8. De toestemming van de benadeelde: rechtvaardigingsgrond?	112
67. Kan de toestemming van de benadeelde gelden als rechtvaardigingsgrond?.....	112
68. In welke omstandigheden aanvaardt de strafwet vrije beschikking?	113
69. Welke vereisten worden gesteld aan de toestemming?	114
70. Hoe verantwoordt men juridisch de twijfelgevallen?	115
Casussen: Toestemming.....	116
C-8646/0211001. Slowaken.....	116
C-8646/0211001. Geen trap	117
C-8646/0211003. Wederzijdse slagen.....	118
C-8646/0211004. Oscar	119
C-8646/0211005. SM.....	120
Afd. 9. Onverantwoordelijkheid van parlementairen en regeringsleden.....	121
71. Wat is de draagwijdte van artikel 58 van de grondwet?.....	121
72. Kan de parlementaire onverantwoordelijkheid worden opgeheven?	122
73. Waarom is de parlementaire onverantwoordelijkheid beperkt?	123
72. Voor welke misdrijven geldt de parlementaire onverantwoordelijkheid niet? ...	124
73. Welke parlementsleden vallen onder de onverantwoordelijkheid?	125
73. Geldt de onverantwoordelijkheid ook voor ministers en staatssecretarissen?....	126

75. Waarom vallen ook “stemmen” onder de absolute onschendbaarheid?	127
Afd. 10. Rechtvaardigingsgronden of beperking van de delictsomschrijving?	128
76. Wat is de essentiële discussie over de rechtvaardigingsgronden in boek II?	128
77. Pas de discussie toe op de immuniteit van het pleidooi.....	129
Hoofdstuk VIII. Verwijtbaarheid van het misdrijf aan de concrete persoon: strafrechtelijke schuld.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

8646 KU Leuven Strafrecht en strafprocesrecht III

Inhoud

Hoofdstuk VIII. Verwijtbaarheid van het misdrijf aan de concrete persoon: strafrechtelijke schuld.....	1
Afd. 1. Het strafrechtelijk schuldbegrip.....	1
§ 1. Schuld als algemene voorwaarden van strafbaarheid	1
1. Waarom betitelen we ons Strafrecht als schuldstrafrecht?	1
2. Wat is het schuldoordeel?.....	2
3. Wat is de betekenis van het woord “schuld”?	3
4. Wat is de betekenis van de schuld als verwijtbaarheid?	4
5. Hoe kwalificeren we het schuldoordeel?.....	5
Afd. 2. Schulduitsluitingsgronden.....	6
§ 1. Algemene begrippen	6
6. Definieer het begrip schulduitsluitingsgrond.....	6
7. Wat is het verschil tussen schulduitsluitingsgronden en rechtvaardigingsgronden?	7
8. Welke twee soorten schulduitsluitingsgronden zijn er?	8
9. Wat is het verschil tussen schuldontheffingsgronden en niet - toerekeningsvatbaarheid?.....	9
10. Welke schulduitsluitingsgrond moet prioritair worden onderzocht?	10
§ 2. Schuldontheffingsgronden (niet toerekenbaarheid)	11
A. Schulduitsluitende dwang of overmacht.....	11
11. Wat is de draagwijdte van artikel 22 nieuw Strafwetboek?	11
12. Wat is de algemene draagwijdte van artikel 22?.....	12
13. Wat is fysieke (materiële) onweerstaanbare dwang of overmacht?	13
14. Wat is morele onweerstaanbare dwang?	14
15. Wat is de “onweerstaanbare tijd” van de dwang?.....	15
16. Speelt de voorafgaande fout van de dader een rol?.....	23
B. Dwaling en onwetendheid.....	24
17. Waar staat dwaling in de strafwet?	24
18. Is dwaling een algemene schulduitsluitingsgrond?.....	25
19. Wat is rechtsdwaling?.....	26
20. Wat is feitelijke dwaling?	29

21. Wat is dwaling over bijkomstige omstandigheden van het misdrijf?.....	30
22. Wat is dwaling over de gevolgen van het misdrijf?.....	31
23. Wat is de vereiste van onoverkomelijkheid?.....	32
24. Sluit dwaling “ernstige onachtzaamheid” uit?	33
25. Kan de dwaling betrekking hebben op verzwarende bestanddelen en factoren?..	34
§ 3. Gronden van niet toerekeningsvatbaarheid (Schuldonbekwaamheid)	35
A. Minderjarigheid: minderjarigen beneden de 12 jaar	35
26. Wat is de draagwijdte van art. 24 en 26 Sw?	35
27. Is de niet toerekeningsvatbaarheid werkelijk absoluut?	36
28. Hoe is het strafrecht betreffende de delinquentie tussen 12 en 16 jaar?	37
29. Welke maatregelen zijn mogelijk onder het Vlaams decreet jeugddelinquentie?..	38
30. Hoe worden minderjarigen behandeld bij verkeersmisdrijven?	39
31. Hoe worden minderjarigen 16-18 behandeld bij samenhang tussen verkeersmisdrijven en andere misdrijven?.....	40
32. Hoe worden minderjarigen 16-18 behandeld bij andere dan verkeersmisdrijven? ..	41
33. Kan uithandengeving ook als de minderjarige op het ogenblik van de beslissing de leeftijd van 18 heeft bereikt?	42
34. Welke rechtbank is bevoegd voor de misdrijven bij uithandengeving?	43
35. Is er een “jongvolwassenenstrafrecht”?.....	44
B. Geestesstoornis	45
B1. Art. 25 Sw.....	45
36. Wat is de essentie van de geestesstoornis?	45
37. Hoe wordt de geestesstoornis vastgesteld?	46
38. Wanneer moet de geestesstoornis bestaan?	47
39. Is de geestesstoornis specifiek voor het misdrijf?	48
B2. De wet Bescherming Maatschappij en de wet betreffende de internering	49
40. Hoe luiden de oude regeling voor geestesgestoorden?.....	49
41. Hoe is de verhouding tussen artikel 25 Strafwetboek en de Interneringswet?.....	50
42. Kan de interneringswet straffen opleggen?.....	51
43. Hoe beoordeelt men of de fysieke of psychische integriteit van derden wordt aangetast of bedreigd?.....	52
44. Hoe verhoudt artikel 25 zich tot de Interneringswet?.....	53
C. Dronkenschap en aanverwante toestanden	54

45. Is de toerekeningsvatbaarheid aangetast of opgeheven door overdreven drankgebruik of drugs?	54
46. Hoe hebben rechtsleer en rechtspraak een oplossing gezocht voor misdrijven gepleegd onder invloed ?	55
47. Wat is de actio libera in causa leer?.....	56
D. Koning.....	57
48. Wat betekent de onverantwoordelijkheid van de Koning?.....	57
Hoofdstuk 9. Strafwaardigheid.....	58
Afd. 1. Algemene oriëntering	58
49. Wat is strafwaardigheid?.....	58
50. Zijn er algemene voorwaarden voert de strafbaarheid van een gedraging?	59
Afd. 2. Strafuitsluitende verschoningsgronden	60
§ 1. Begrip	60
51. Wat zijn strafuitsluitende verschoningsgronden?.....	60
§ 2. Kenmerken.....	61
52. Som de kenmerken op van de strafuitsluitende verschoningsgronden.....	61
53. Wat betekent: de strafuitsluitende verschoningsgronden zijn wettelijk?	62
54. Wat betekent: de strafuitsluitende verschoningsgronden zijn verplicht?	63
55. Wat betekent: de strafuitsluitende verschoningsgronden zijn persoonlijk?	64
56. Wat met de wederrechtelijkheid en de schuld bij strafuitsluitende verschoningsgronden?	65
57. Wat zijn oneigenlijke strafuitsluitingsgronden?.....	66
58. Wat is het onderscheid tussen strafuitsluitende verschoningsgronden en de strafverminderende verschoningsgronden?.....	67
§ 3. Overzicht.....	68
59. Welke strafuitsluitende verschoningsgronden bestaan er?	68
A. Aangifte aan de overheid.....	69
60. Wanneer is er strafuitsluiting bij aangifte aan de overheid?	69
61. Onder welke toepassingsvoorwaarden is er uitsluiting van straf?	70
62. Welke bijzondere voorwaarden gelden er bij aangifte van drugs of spionage?	71
B. Herstel of beperking van de schade aan de beschermde rechtsgoederen	72
63. Wat betekent de rechtsgrond van het herstel of beperking van de schade?.....	72
64. Wat is de onderwerping aan de overheid?.....	73
65. Wat zijn de toepassingsvoorwaarden voor de straffeloosheid wegens herstel?....	74

85. Welke vuistregels worden gehanteerd bij het onderscheid tussen daden van voorbereiding en daden van uitvoering?.....	94
§ 3. Het niet voltooiën van het misdrijf buiten de wil van de dader	95
86. Wat is de strafbaarheid van de vrijwillig gestaakte poging?	95
87. Wat is de onvrijwillig gestaakte poging?.....	96
88. Wat is de vruchteloze poging?.....	97
89. Wat is de aberratio ictus?	98
Afd. 3. Strafbaarheid van poging die niet tot het beoogde resultaat kon leiden	99
§ 1. Ongeschikte middelen of ongeschikt doel	99
90. Wat is de kansloze of ondeugdelijke poging?.....	99
91. Is de kansloze of ondeugdelijke poging strafbaar?.....	100
92. Wanneer zijn middelen ongeschikt of ondeugdelijk?	101
§ 2. Het putatieve misdrijf	102
93. Wat is het putatieve of vermeende misdrijf?	102
94. Is het putatieve misdrijf strafbaar?	103
Afd. 4. Bestrafing van de poging.....	104
95. Hoe wordt de poging bestraft?	104
Afd. 4. Strafuitsluitende verschoningsgrond	105
Afd. 5. Gevolgloze aanzetting tot misdrijven.....	105
95. Wat betekent het nieuwe “aanzetten tot misdrijven zonder gevolg”?	105
96. Waarom vereist art. 9, § 2 dat een en ander zou gebeuren op vasthoudende en zekere wijze?.....	106
97. Hoe wordt de gevolgloze aanzetting bestraft?.....	107
Casussen.....	108
C-8731/0209001. BDW	108
C-8731/0209002. Koper.....	109
C-8731/0209003. Prof.....	110
C-8731/0209004. Hasj	111
C-8731/0209005. Rentokil.....	112
Hoofdstuk 11. Strafbare deelneming	113
Afd. I. Algemene oriëntatie.....	113